

Църквата
вална
прил
па

11 Варна

Годишната църковна
Църковен вѣстникъ,
заедно съ
приложението
за България 10 лева, а
за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст.

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

свещ. Стефанъ Ганчевъ

40 ИЗДАНИЕ

Доказателъ е годи-
шенъ и
всѣмога прѣвлателъ

относнн се до
изпраца
ята на
встникъ
фия.
се плаща
гь по 20 ст.
гармондъ,
вторение по
и писма не се
ракописи
ва сѣл-
ичното издание
не се повърнать

СЪДЪРЖАНИЕ :

1. „Игра съ църквата“.
2. Една планомѣрна дѣйность. — *Тс.*
3. Екскурзията на софийскитѣ семинаристи до Бачковския манастиръ. — *Д. Ласковъ.*
4. Религията на масонитѣ. — *Прѣв. Л. С.*
5. Почитай жената. — *Франкъ Тома.*
6. Мнѣния и отзиви. Георги Пасаровъ и черковно-националното ни единство. — *Георги Стояновъ.*
7. Книжнина. Вразумилъ се. — *Свещ. Ал. Ив. Стояновъ.*
8. Външенъ прѣгледъ.
9. Извлечения изъ писма и дописки.
10. Църковно-обществена лѣтопись.
11. Обявления.

„Игра съ църквата“.

По въпроса за поменуването името на Н. Блаженство екзарха при божествена служба в „Миръ“ печати въ броя си отъ 30 май т. г. подъ озаглавения насловъ слѣдната статия :

„Отъ край врѣме още българинътъ е държалъ за единството на своята църква. Ето защо когато частъ отъ земитѣ, населявани отъ българи, се обособи въ едно свободно княжество, учрѣдителното събрание на това княжество прѣдвидѣ специална клауза (чл. 39) за единството на Българската църква въ основния законъ на страната. Съгласно съ това основно положение, при приспособяването на екзархийския уставъ за свободното княжество изрично е подчертано въ чл. 4, че върховното духовно началство на Българската църква състои отъ екзарха и отъ заседателитѣ, членове на синода, а въ чл. 83 е изрично казано, че „екзархътъ, или неговиятъ замѣстникъ, нѣматъ право нищо да рѣшаватъ безъ мнѣнието на синодалнитѣ членове, и обратно, послѣднитѣ нѣматъ право да рѣшаватъ или извършатъ нищо безъ мнѣнието на екзарха или неговия замѣстникъ. Подъ тия условия изпълнителната власть принадлежи всѣкога на екзарха, или на неговия замѣстникъ“.

Споредъ това прѣдписане на екзархийския уставъ, приспособенъ за България, единството на църквата състои въ това, че църковниятъ суверенитетъ се прѣдставява отъ два елемента, едно колективно тѣло и една отдѣлна личность — екзарха, тъй както народниятъ суверенитетъ въ една републиканска държава състои отъ една камара, изразителка на народа, и единъ прѣдседателъ, който,

щомъ прѣстане да бѣде прѣдседателъ, става обикновенъ гражданинъ като единъ отъ членоветѣ на камарата.

При стария режимъ въ Турция тъй или инакъ, по вината на турцитѣ или по вината на други, екзархътъ дѣйствуваше въ прѣдѣлитѣ на отоманската империя безъ Синодъ. Имаше единъ само Български синодъ, заседаващъ въ столицата на България, който нѣмаше компетенцията да се бърка въ черковнитѣ работи на българитѣ въ турско. Слѣдъ обявяването на хуриета, и слѣдъ като България стана независима, та още повече не можеше да се мисли за единъ общъ Синодъ, който да управлява църковнитѣ работи на българитѣ и въ България и въ Турско, наложи се създаването на особенъ Синодъ за църковнитѣ дѣла на българитѣ въ Турско, съ седалище Цариградъ.

Още отъ самото начало това се схвана като една двойственость въ Българската църква, като едно разслабване на единството въ църквата до прогласяването на българската независимость. Наистина, екзархътъ можеше винаги да прѣдседателствува единия Синодъ лично, а другия чрѣзъ замѣстникъ, и, както досега, можеше да продължава да има за свое постоянно мѣстожителство — Цариградъ. Но фактътъ, че съществува въ вече двѣ управителни тѣла, двѣ камари, които по едни и сѣщи въпроси отъ черковенъ характеръ могатъ да взематъ и различни, несъгласни едни съ други рѣшения, внесе единъ смутъ въ душитѣ.

Тоя смутъ безпокоеше, по едни или други причини, най-много самиятъ екзархъ. По негово желание и съ негово съдѣйствие, повдигна се въпросъ за изнамирането на единъ осезателъ изразъ на църковното ни единство. За такъвъ изразъ се прѣдложи да се споменува името на екзарха при богослужението въ всички български църкви, както въ свободна България, тъй и въ Турция. По тоя прѣдметъ, както се учимъ, се водятъ сега прѣговори между двата Синода. Фактъ неоспоримъ е, че досега въ нашитѣ църкви при богослужението се е споменувало името на св. Синодъ, а не името на екзарха; и никой, разбира се, въ разстояние на цѣли 40 години не излѣзе да вдига аларма, че ние сме нѣмали досега църковно единство. Днесъ когато, при отблѣженитѣ по-горѣ обстоятелства, се подига въпросъ за това, и когато се вижда, че въпросътъ не е тъй лесенъ, за да се разрѣши съ самото му поставяне, ние съ скръбъ констатираме едно разгорещаване на страститѣ и между миряни и между доховни, и възникването на една никому ненуждна полемика, отъ естество само да орони престижа на нашата църква.

За насъ въпросътъ е чисто формаленъ, рѣше-

нието на който е въ зависимостъ отъ чл. 10 на екзархийския уставъ. Разрѣшенъ тѣй или инѣкъ, той нѣма да измѣни ни на йота сжщността на положението. Но когато почватъ да го разискватъ съ страсть самитѣ наши най-висши иерарси, той не може да не стане прѣдметъ на експлоатиране, както и стана. Разномислието въ църковнитѣ ни кржгове веднага привлече вниманието на хора извънъ църквата, които не се забавиха, чрѣзъ участието си въ спора, да създадатъ шумъ около себе си за цѣли нищо неимѣюща общо съ самата църква. Прѣдизвикаха се по тоя случай даже специални мирски събрания, на които се заби тревога, че единството на нашата църква било въ опасностъ. И охота да се експлоатира съ въпроса се появи дори у шефове на партии.

Тѣй, шефътъ на либералната партия, д-ръ Радославовъ, е говорилъ върху въпроса въ своята политическа рѣчь въ Добричъ и е отишелъ до тамъ, че публично е укорилъ единъ митрополитъ, задѣто не е споменалъ въ църквата името на екзарха, когато тоя сжщия митрополитъ е правилъ това сжщо въ разстояние на 40 години, безъ да е дошло на ума на тоя сжщия шефъ да излиза по-прѣди да го изобличава. Органътъ на св. Синодъ въ броя си отъ 26 того справедливо се вълнува отъ възможността тѣй да се забравятъ или игнориратъ фактитѣ, и да се създаватъ съ такава лекостъ обвинения публично срѣщо най-висшитѣ иерарси въ нашата църква Това е дѣйствиелно и скръбно, и врѣдно. При единъ членъ 10 отъ екзархийския уставъ, който повелява на епархиялнитѣ архиереи да поменуватъ въ врѣме на служба св. Синодъ, да се изобличава митрополитъ Симеонъ въ църковно противозаконие е опасна игра, а да се свързва въпроса съ една или друга политическа партия — е още по-опасна игра“.

Една планомѣрна дѣйностъ.

Цариградската патриаршия работи по начертана програма. Тази програма не е отъчврата: тя е стара или, по-точно, стари сж въ нея основнитѣ, главнитѣ й точки. Алфа и омега въ политиката на Фенеръ и на Атина, тия точки не сж дѣло на Йоакимъ III, нито на Венизелоса, но на колективния умъ на управнитѣ патриаршески тѣла и на правителството въ Атина. Новото, което внесе Венизелосъ и което се възприе отъ Йоакима III, е завоятъ въ пѣтя, по който ще се постигатъ главнитѣ точки на грѣцката програма. Всичко друго е старо. Главнитѣ точки въ програмата оставатъ *mot d'ordre* за всички грѣцки митрополити, за всички грѣцки общини и културни общества въ вилаетитѣ. Дори и при благата атмосфера, която настана отъ завоя въ грѣцката политика и която обближи гърци и българи, грѣцкитѣ владици и общини въ вилаетитѣ не пропускатъ да работятъ върху главнитѣ точки на грѣцката програма, не пропускатъ да работи на тѣхъ и самата Патриаршия: доказателство е това, че въ Скопие и въ Велесъ тя продължава уедно и при настѣпилата блага атмосфера за гърци и българи, да крѣпи, не само морално, но и официално, сръбската пропаганда.

Гърцитѣ, духовни и миряни въ Турция и въ Гърция, работатъ единадушно върху главнитѣ точки на своята национална програма. Макаръ и южнаци, макаръ съ горещъ и възпламен-

ливъ темпераментъ, по-възпламенливъ отъ българския, тѣ не само сж съгласни и единадушни върху националнитѣ задачи, които прѣслѣдватъ, но и всички работятъ на тѣхъ съ еднаква ревностъ и прѣданостъ. Тѣ не се дѣлятъ по схващане на задачитѣ. Тѣ не дѣлятъ и енергията си въ организациитѣ си и въ печата си. Печатътъ и организациитѣ имъ сж единадушни. Нека не се мисли, че гърцитѣ не сж съ страсти и че между тѣхъ нѣма ежби, недоволства и омрази. Не, и тѣ сж човѣци, които плащатъ давѣкъ на своитѣ слабости, ала тѣ умѣятъ да задушватъ страститѣ, когато се касае за патриаршеската програма, която е програма на енелизма. Не ги осждаме за това. Напротивъ, посочваме ги за примѣръ.

Напоследѣкъ у грѣцкитѣ владици и общини въ вилаетитѣ се забѣлѣзва една планомѣрна дѣйностъ, която заслужва да се подчертае. Позволяваме си да сторимъ това, толкова повече, че у насъ, въ царството и въ вилаетитѣ, никой не обръща внимание на усилията, които грѣцкитѣ владици въ вилаетитѣ направиха да използватъ обиколката въ вилаетитѣ на реформенната турска комисия на чело съ министра на вътрѣшнитѣ работи, Хаджи Адиль-бей. Навредъ грѣцкитѣ митрополити и общини сж отрупали министра съ оплаквания. По своя инициатива или по *mot d'ordre* отъ Патриаршията, грѣцкитѣ митрополити въ Янина, Витоля и Солунъ, както ще прочетатъ четтитѣ за това въ „Външния прѣгледъ“, му дадоха отъ име на *грѣцкитѣ митрополити и на грѣцкитѣ православни общини* въ тритѣ вилаети обширни записки (мемурандуми), въ които съ конкретни факти доказватъ, че конституцията не се прилага, че конституционния режимъ за православнитѣ християни е кървавъ, че християнитѣ се убиватъ и изтрѣбватъ отъ официалнитѣ власти и че въ вилаетитѣ нѣма власть, управа, правда. Такива писменни оплаквания подавали и грѣцкитѣ общини, дори и нѣкои селски общини. Такива оплаквания подалъ и грѣцкия политически съюзъ въ Солунъ. Онова, което прави впечатление, е фактътъ, че грѣцкитѣ митрополити въ Солунъ и Витоля говорятъ въ име на всички грѣцки митрополити и на всички грѣцки православни общини, на всички православни християни въ вилаетитѣ.

Грѣцкитѣ митрополити и грѣцкитѣ общини сж изпълнили съ това единъ дългъ спрѣмо правителството и спрѣмо страдащето православно християнско население. Тѣ използвали да засегнатъ и една точка отъ национална грѣцка програма — да подчертаятъ, че въ солунския вилаетъ и въ битолския санджакъ се оплакватъ православно гърци. Тия официални актове не сж и не могатъ да останатъ безъ значение за външния свѣтъ. Подиръ избора въ солунския вилаетъ и въ битолския санджакъ за депутати, който говори за народността на християнскитѣ населенія съ броя на народността на християнскитѣ прѣдставители въ турския парламентъ, идатъ сега и мемуаритѣ на грѣцкитѣ митрополити и на грѣцкитѣ общини до министра на вътрѣшнитѣ работи.

Изнасяме фактитѣ отъ дѣйността на грѣцкитѣ митрополити, общини и политически съюзи въ Турция, като оставаме всеки да ги прѣцѣни и да ги направи заключение. Оставаме всеки да си отговори, има ли планомѣрностъ въ дѣйността на органитѣ на Грѣцката патриаршия. Оставаме всеки да помисли, дали тия факти, които, при пълното

наше безгрижие и при тъй благата и приспиваща атмосфера, се нижатъ, не ще ли се използватъ единъ денъ въ единъ конгресъ отъ единъ Венизелосъ и отъ единъ Миловановичъ или отъ тѣхнитѣ подкрѣпители не за автономията, за която ние говоримъ и работимъ само въ психични моменти на митинги и за която въ Атина и въ Бѣлградъ не искатъ да чуятъ, но за подѣлата на Македония.

Тс.

Д. Ласковъ.

Екскурзията на софийскитѣ семинаристи до Бачковския манастиръ.¹⁾

Сега отново трѣбваше да се помисли за едене и особено за прѣнощуване; а това бѣха въпроси не отъ легко разрѣшимитѣ. Особено труденъ ни се виждаше въпроса за нощната почивка. Обаче, указа се, че добритѣ хора се потрудили по-отрано за насъ, както Небесниятъ баща се грижи за *птицѣтъ небесни и лилията полска* (Мат. 6, 26—30). Тия добри хора бѣха гостоприемниятъ Дѣдо Максимъ, любезниятъ неговъ протосингелъ о. Павелъ и услужливиятъ о. Александъръ. Послѣднитѣ двама ни съобщиха, че Високопрѣосвещениятъ далъ пари, купена и опържена била риба и вечерята била готова; ученицитѣ се зарадваха, а ние се успокоихме. На бърза ржка, както и за обѣдъ, нагласи ни се трапеза въ двора на църквата и подобно на древнитѣ християни ние си устройхме една „вечеря на любовта“. Ученицитѣ не бѣха се още навечеряли, когато ни се донесе друга още по-радостна вѣсть — благополучно разрѣшенъ бѣше и въпросътъ за прѣнощуване на ученицитѣ. Казаха ни, че ученицитѣ ще бждатъ гости на Дѣдо Владика; отначало ние не можахме да повѣрваме, ала когато ни заведоха да ни покажатъ на бърза ржка приготвенитѣ спални, ние се увѣрихме и благодарихме Провидението. Спалнитѣ бѣха двѣ обширни, чисти и свѣтли стаи въ долния етажъ на митрополията цѣли послани съ хубави български килими, дюшеци, черги и възглавници. Въ тия стаи помѣстихме по-големата частъ отъ ученицитѣ, а за другитѣ 10—15 души бѣше приготвено по сжция начинъ въ канцеларията на епархийския духовенъ свѣтъ. Къмъ 11 часа вечерята всички ученици вече спѣха.

Въ сжбота сутринта ученицитѣ се църкуваха въ ц. св. *Маврино*, къдѣто пѣха, а къмъ 9 ч. бѣхме покани да присѣтствуваме на тържеството по случай посвещаването на така нареч. „Желто училище“ на името на о. *Павелъ Хил*. При грамадно стечение на граждани и гриждани и въ присѣтствието на всички ученици и учители отъ градскитѣ училища самъ Митрополита при пѣнието на семинариститѣ извърши водосветъ и панахида за успокоение душата на първия български историкъ, слѣдъ което Владиката въ една пълна съ патосъ и краснорѣчие рѣчь изтъкна заслугитѣ на о. *Павелъ* и великитѣ послѣдници отъ неговата патриотична история.

Заслужва да се отбѣлжи, че „Желтото училище“ било първото българско училище, отворено въ Пловдивъ още въ турско врѣме подъ прѣдлогъ да се приготвятъ свещеници и пѣвци за църквата, а отпослѣ отъ това училище излѣзли най-просвѣтленитъ и родолюбиви пловдивски граждани. И тоя прѣвъ расадникъ на българската просвѣта занарѣдъ ще носи името на оня, който най-много направи за събуждането на националното съзнание у българския народъ.

Слѣдъ тържеството ние си взехме сбогомъ отъ Високопрѣосв. Максима, благодарихме му още еднѣжъ за радушия приемъ и гостоприемство и отидохме да се приготвимъ за пѣтъ.

Отъ Пловдивъ до Станимака ученицитѣ пѣтуваха на фойтони, а отъ Станимака до манастиря пѣшкомъ. Пѣтътъ, който води отъ Станимака къмъ манастиря, криволичи по течението на *Чепелавската* рѣка, нарѣчена още *Чай*. Новото широко и хубаво шосе, което на много мѣста е съвършено отнесено отъ миналогодишнитѣ наводнения въ южна България, още не е поправено, та затова пѣтницитѣ и сега сж принудени да пѣтуватъ по стария пѣтъ, който, макаръ по-стрѣменъ и по-малко удобенъ за кола, обаче по него е по-приятно да се пѣтува, защото върви по-високо надъ новия и гледката отъ тукъ е по-живописна. Изобщо дефилето, що води къмъ Бачково, е едно отъ най-красивитѣ и живописни въ България; то много напомня искърското дефиле къмъ Своге и Черепишкия манастиръ съ тая, може би, само разлика, че тука гората е и по-буйна и по-добрѣ запазена; особено това трѣбва да се каже за гората по дѣсното течение на рѣката. Стариятъ камененъ мостъ до манастиря е сжщо така отнесенъ отъ наводнението; по-долу отъ него до селото Бачково сега има новъ желѣзенъ мостъ, съграденъ заедно съ новото шосе. Отъ селото Бачково пѣтя близо на два клм. върви изъ манастирскитѣ ливади и градини, потънали въ цѣфнала зеленина, — минавайки край буйно водопадче почти до самия манастиръ...

Въ манастиря ние пристигнахме къмъ 9 ч. веч.

Малко история.—Разположенъ всрѣдъ живописна полянка на дѣсния брѣгъ на Бачковската рѣка, манастирътъ св. *Богородица Петрицинитисса* (μονή τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς πετρικοπιτιδίδος—отъ крѣпостъта *Петрициос*—сега Асѣнова крѣпостъ), а сега извѣстенъ *Бачковски*, отъ близкото до него село *Бачково*, устава основанъ къмъ края на 11 вѣкъ; това се вижда отъ била на манастиря, прѣписъ отъ който на грѣцки езикъ, отъ XVIII вѣкъ, е намѣренъ въ Букурешката семинарска библиотека и издаденъ отъ катол. свещ. *Louis Petit* (прилож. къмъ *Визант. Врѣменникъ*, т. XI 1904). Уставътъ билъ написанъ 6592 отъ сътвор. на свѣта, значи 1084 сл. Р. Хр., *наскоро слѣдъ основаването на самия манастиръ*, а това значи, че и самото построяване на манастиря се отнася малко прѣди тая дата. Основателъ на манастиря билъ византийския боляринъ *Григорий Пакурциянъ* или *Бакурциянъ* отъ врѣмето на Комнинитѣ. Споредъ *Анна Комнина*, той билъ по народностъ *арменецъ* (γένους ἀρμενίου ἐξ Ἀρμενίων), както това може да се види отъ окончанието на прѣзимето му *Пакур-циянъ*; обаче самъ ктиторътъ на манастиря въ устава, който самъ той далъ на манастиря, се нарича *грузинецъ* и самия манастиръ, основанъ *изключително за грузинци*, нарича *грузински манастиръ* (μονή τῶν ἰβήρων). Уставътъ първоначално билъ написанъ на три езика: грѣцки, грузински и арменски; и самъ неговиятъ съставителъ се подписалъ на него на арменски. Всичко това показва, че *Пакурциянъ* били арменци но, *погрузинчени*. Бащата на ктитора на Бачк. манастиръ Пакурциянъ заемалъ почетно мѣсто при византийския дворъ и носѣлъ титлата *архонтъ надъ архонитѣ*. Слѣдъ смъртъта си той оставилъ вдовица съ двама непълнолѣтни сина: *Григорий* и *Апасий* и нѣколко дѣщери. Апасий заемалъ чинъ магистъръ при византийския дворъ, но въ момента, когато неговиятъ братъ Григорий нареждалъ устава за манастиря (1084), той не билъ между живитѣ; при смъртъта си той завѣщалъ всичкитѣ си имоти на брата си, а тоя послѣдния ги оставилъ на манастиря. Самъ Григорий заемалъ важно мѣсто въ византийскитѣ войски: при императоритѣ *Михаилъ VII* (1071—1078 г.) и *Никифоръ Вотаниятъ* (1078 —

¹⁾ Вижъ „Църк. в.“ бр. 21 т. г.

1801 г.) той бил главенъ воивода на гр. *Карсъ* и *Тедосиополъ* (Ерзерумъ), а отпослѣ и управителъ на славянското племе *Смолени* въ Македония (Родопитѣ). За услуги принесени на *Алексия Комнина* при завземането на византийския прѣстолъ отъ него (1081 г.), Григорий Пакуриянъ получилъ отъ императора длъжността *великъ доместикъ на западнитѣ* т. е. европейскитѣ *вѣски* на Византия (*μέγας δομέστικός τῆς δόξης*), главната квартира на които била въ Одринъ. Въ тая си длъжностъ храбриятъ Пакуриянъ се показалъ още по-довѣренъ и полезенъ военачалникъ и най-вече спомогналъ за военнитѣ успѣхи на империята. За тия заслуги и вѣрностъ къмъ императорския тронъ Алекси Комнинъ трѣбова да е наградилъ своя любимъ военачалникъ съ много земи отъ двѣтѣ страни на Родопитѣ, отъ Пловдивъ днго до брѣговетѣ на Егейското море, които Пакуриянъ отпослѣ пкъ завѣщалъ на основания отъ него Бачковски манастиръ. Прѣдполага се, че тъкмо въ това врѣме, когато въ качеството на началникъ на тракийскитѣ гарнизони живѣлъ въ Одринъ, Пакуриянъ и основалъ манастиря (ок. 1083 г.). (Слѣдва).

Религията на масонитѣ.¹⁾

Щомъ масонството се явява религия безъ Библията и Христа, безъ вѣра въ Бога и спасение на човѣцитѣ, тогава и самитѣ „божества“ на масонитѣ прѣдставятъ отъ себе си пълна колекция на всички „богове“, които нѣкога сж съществували и сега съществуватъ по земята. За това положително ни говори Dom Benoit: „всички божества на Римъ, Гърция, Персия, Индия и на всѣки езически народъ сж богове на масонството“ (Weite, p. 49). Ясно е, че въ сжщностъ масонитѣ сж безбожници. Лъжливитѣ „богове“ — не сж Богъ! И ония, които имъ сж кланятъ, споредъ думитѣ на апостола, се кланятъ на бѣсоветѣ (I кор. 10, 20).

Признаци за това, че масонитѣ служатъ на сатаната или дявола, Бланчардъ намира въ самия характеръ на масонството, и именно:

„Прѣди всичко службата на сатаната прави човѣка лъжець. Мнозина сж оставяли ложата, понеже не сж можали да кажатъ правдата ни на жената и дѣцата си, ни на съседитѣ и приятелитѣ си, нито на баща си и майка си“ (p. 20). Скривайки тайната на масонството, тѣ трѣбало да лъжатъ, за да държатъ всички въ заблуда. А такава дѣло е дѣло на дявола, който по природата си е „лъжець и баща на лъжата“ (I Иоан. 8, 44).

Послѣ, вториятъ признакъ за това е — нечистотата. „Духовното любодѣяние води къмъ дѣйствително любодѣяние и къмъ всѣкаква нечистота (p. 21). Paul Rosen свидетелствува, че „мистериятѣ на франкъ-масонството сж гнѣзни“ (Weite, p. 50). Доста е да се посочи на това, че числото на андрогинскитѣ ложы се увеличава „за неестествено удовлетворение похотѣта на плътта“ (p. 80) и че „франкъ масонството излиза като култъ на Фаллуса“ (p. 92).

Третиятъ признакъ на сатанизма се проявя въ крайната жестокостъ на масонството. „Настанало е врѣме, казва Бланчардъ, че ни единъ честенъ свободенъ гражданинъ въ града, като, напр., въ Чикаго, не може по честенъ пѣтъ да си изкара хлѣба за издрѣжка на сѣмейството си, ако нѣма

на челото или рѣката си печата на „авѣра“, т. е. ако не принадлежи на масонското общество“ (p. 21—22).

Масонството се подраздѣля на явнo и тайно. Отношението помежду имъ е таково, че явниятъ масонъ „нищо не знае“ — въ що състои тайното масонство (Devie-Worsbip in France“. By A. E. Weite-London. 1896. p. 27). Ученитѣ изслѣдватели на масонството казватъ, че „има секретни обряди, освѣнъ обикновенитѣ, въ които участвуватъ само посветенитѣ“ (Weite, 48). Тѣзи „тайни обряди“ сж покрити за непосветенитѣ съ непрогледна тайна, понеже въ момента на посвещението се налага „печатѣтъ на мълчанието за посветенитѣ“ (ib. 36). Обѣтѣтъ на мълчанието се запечатва съ страшна клѣтва, нарушителитѣ на която се обричатъ на неизбежна смъртъ.

Самиятъ обрядъ на посвещението съ символизма си говори на посветявания за неминуема смъртъ, ако би се той рѣшилъ да излѣзе отъ тоя кръгъ, въ който е ветжилъ, т. е., ако разкриеше тайната на масонството. Посветявания въвеждали въ силно освѣтена стая, съ завързани очи, поставяли го заобиколенъ съ голи мечове, които се допирали до голото му тѣло отъ четири страни. Кога му развързвали очитѣ, той виждалъ, че нѣма изходъ и че всѣкакъвъ опитъ да се мръдне на коя-да-е страна му носи смъртъ (P. Стар., 1908 г., декемвр., стр. 684).

Символическата угроза съ смъртъ за нарушителя на масонската тайна — не е простъ обрядъ, не е просто заплашване. Исторични факти потвърждаватъ, че масонитѣ убивали всички свои измѣнници. Въ 1826 год. изчезналъ масонътъ капитанъ В. Морганъ. Той билъ убитъ отъ масонитѣ, задѣто издалъ книга, въ която разкривалъ тайнитѣ на масонството („A Short History of the Baptist“. By Henri Vedder, p. 246. Съчинението, за което убили Морганъ е озаглавено: „Free masonry exposed by Capt. William Morgan). Убитъ билъ отъ масонитѣ и англичанинътъ Редклифъ, за рѣто разкрилъ тайнитѣ на масонството. Въ Америка дѣйствиува *Camorra Murder* (каморра на убийцитѣ), която убива всички, които разгласяятъ тайнитѣ на „секретното общество“ („Christian Cynosure“, Chicago June, 1911, p. 52—53). Въ сжщия американски журналъ *Christian Cynosure*, стр. 56, четемъ въ писмото на Lizzè Woods до редактора отъ 6 май 1911, такава съобщение: „Подиръ недѣлната бесѣда при мене се появиха двама масонски проповѣдници и заявиха: всичко, което говорите за стананиството въ масонската ложа, е вѣрно... И ние отдавна я оставихме“. Азъ имъ казахъ: „Обявихте ли на народа, когото ржаводите, че се заблуждава?“ На това и двамата едногласно ми отговориха: „Не! Ако кажемъ това, насъ ще ни убиятъ“.

Тѣй грозно забронираната „тайна“ на масонството вече съ това сама се издава. Значи, „тайната“ на масонството е нѣщо ужасно и, на всѣки случай, нежелателно за хората.

Дѣйствително, „цѣльта на масонството е социална анархия и унищожение (destruction) на католишката (християнска) религия (Weite, 51). Тайната на масонството се отнася до „възстановяване на атеизма въ религията и на социализма въ политиката (ib., 46). „Масонството е заговоръ срѣщу коронованитѣ глави, и въ сегашно врѣме е най-могъщъ и скритъ врагъ (ib. 26). Масонството враждебно се отнася и къмъ църквата, и къмъ държавата:

¹⁾ Вижъ „Църк. в.“ бр. 16 т. г.

„въ религията то е съ антихристиянско направление, а въ политиката — съ революционно (ib 27). Самата масонска революция прѣсѣдва изключителни цѣли. Тя излиза отъ опрѣдѣленъ изворъ и е насочена къмъ строго опрѣдѣлена цѣль. „Истинската цѣль на масонството — е да украси челото на евреина съ царска диядема и да хвърли въ краката му царството на свѣта“. Пѣ-нататъкъ: „юдейската кабала е философското основание и ключътъ на масонството“. Послѣ: „цѣльта на масонството е всемирното господство и франкъ-масонството е юдейска установа“ (ib. p. 87). Съ една дума, франкъмасонството се стреми да достигне всемирно господство, което прѣзъ вѣкове е било еврейска мечта“ (ib . 86).

Отъ само себе се разбира, че не е възможно да се разглася такава тайна. Въ нея нѣма нищо идеално, което би можало да привлече и да задържи другитѣ въ масонството подъ командата на честолюбивитѣ и користлюбивитѣ му главатаря. Тероритѣ, които докарва потоци кърви и всички ужаси на революцията за удовлетворение хищнитѣ и алчни апетити на малката шайка управници (мастери) на масонскитѣ ложи, е въ състояние да извика само отвращение къмъ масонството. Не е възможно да се допусне, че всичкитѣ записани до 1896 год. масони, — 21.861.787 души, сподѣлятъ такива диви революционни възгледи. Въ тайната на масонството сж посветени само изпитанитѣ избраници, а всички останали, непосветенитѣ, не знаятъ нищо за нея (Waite, 27).

Явното масонство пропагандира въ извратенъ видъ — „свобода“, „равенство“ и „братство“. Но тая пропаганда само подготвя почва за революция, чрѣзъ която главатаритѣ на масонството мечтаятъ да осмъществятъ тайнитѣ си планове.

Но още по-гнѣвна и отвратителна е религиозната тайна на масонството, особено „тайнитѣ“ обряди, които сж недостъпни за непосветенитѣ. Явното масонство се държи о теистически вярвния за религията. А въ свършено другъ видъ се явява тайната религия на масонството Тукъ вече се захвърля външната покривка, а тайната на масонството се разкрива въ венчкото си духовно—нравствено безобразие и възмутително—гнѣсенъ цинизъмъ. Безъ да влизаме въ подробности, ограничавате се само съ кратки посочки за разкриване „тайната“ на масонството. Ще отмахнемъ и всичко фантастично. Общата характеристика на масонството въ западната литература обстоителствено е съчинението „Freemasonry, the Synagogue of Satan“ (Франкъ-масонството — синагога на сатаната). Съ това вече ясно е казано, че масонството се намира въ връзка съ дияволизма (Авторътъ е Леонъ Меринъ, архиепископъ на Портъ—Луи на острова Маврикия), сатанизма (ib.86). Dom Benoit твърди, че „сатаната е Богъ на франкъ-масонството... че всички божества на Римъ, Гърция, Персия и на всички езически народи сж богове на масонството (ib. p. 49). „Мистерията на свървения дияволизъмъ и култътъ на Люцифера съставятъ частъ отъ мистерията на масонството, както се изявява сега отъ антимасонското движение въ свървения Франция“ (ib.25). Сатаната у тайнитѣ масони — е доброто същество, а Адонай—зло, deus ledictus. На мѣстото на истинния Богъ тѣ сж поставили сатаната (ib. 24). „Самата Господня молитва тѣ тѣ сж извратили, че въ нея тѣ се обръщатъ не къмъ

Отца небесни, а къмъ сатаната, когото и молятъ да ги избави отъ Адонай (A. Lillie, p. XII).

Тайнитѣ обряди на окултното масонство до тамъ сж отвратително—гнѣсни и коншунствено — богохулни, че нѣма и възможность да се избразятъ съ перо. Доста е да се каже, че култътъ на масонството е култъ на плътта. Отъ тукъ неестественото прѣсищане на чувствеността и унищожението съ тая цѣль на андрогинскитѣ ложи (Waite, p. 80). Съ една дума, „култътъ на масонитѣ е култъ на Фаллуса“ (p. 92). Кошунственото богохулство се изразява въ поругание на християнскитѣ светини,—на Разпятиято и на св. Дарове, които тѣ крадатъ отъ християнскитѣ храмове (Lillie, p. XXIII). Съ особена омързителна гнѣсота и съ страшно богохулство се отличава обрядътъ на посвещението въ четвъртата степенъ (Waite, 65—66). Той не тързи и описание.

Прѣв. Л. С.

Франкъ Тома.

Почитай жената.¹⁾

Но ние ме сме още на края. Подиръ майката дохожда сестрата, слѣдъ или по-добрѣ речено съ жената на сцената се явява единъ четвърти видъ ангелъ, а той е дъщерята, която тѣ сжщо има своя роля да играе и тази роля е важна при мъжа, който е станалъ баща.

За нещастие, най-хубавитѣ нѣща се истриватъ и затѣпяватъ! По едно врѣме настѣпва моментъ въ съпружеския животъ, въ който, макаръ любовта да е още много силна, взаимното влияние между съпрузитѣ намалява и влиянието на ангелъ пазителъ не е вече тѣй силно както нѣкога. Това е, когато младата дъщеря се яви на сцената край своя татко. Тя не само ще весели днитѣ му въ напрѣдналата възраст или въ старостъ, неговата есенъ или зима, като бжде въ сжщото врѣме украшение на кжщата, но ще му бжде сжществено полезна и неусѣтно ще допълва възпитанието му. Млада и весела, тя ще му придава тази младостъ и тази веселостъ посрѣдъ неговитѣ голѣми грижи; тя ще го подмладява, ще го обсипва съ свѣтитѣ си, които при все да не бждатъ нарочни, не ше иматъ по-малка стойность, тѣй като силниятъ полъ иска да бжде поучванъ и даже ржководенъ, но при условие това да се не изтъква до очевидность. Върху много подробности дъщерята ще има думата прѣдъ баща си. Тѣй, когато той не ще счита вече за нужно да прави тоалети и да харчи за хубаво облѣкло на жена си, една само думичка на дъщерята ще го накара къмъ това. Едно отчетване на дрехата прѣди да излѣзе да си купи нова шапка, защото тѣй му прилича или да се обрѣсне сж нѣща, за които той ще откаже на жена си, защото той е добиль привичка и е обикналъ навицитѣ си колкото жена си, за туй тя вече нѣма власть, но на дъщеря си, какъ би могълъ да откаже? И безъ да се посрамява или обижда и вехтата шапка ще си отиде и брадата ще се обрѣсне и... А ти, драги читателю, кажи си какво е добивала щерка ти чрѣзъ една своя усмивка, чрѣзъ едно поласкаване или чрѣзъ една цѣлувка?

И сега споредъ това има ли нужда да се иска отъ бащитѣ длѣжимата почитъ къмъ дъщерята? Безъ съмнѣние, не — а при това има мнозина, които нѣматъ въ душата си това чувство.

¹⁾ Вижъ „Ц. в.“ брой 20 т. г.

Но, ще кажете вие, може ли единъ баща да не почита жената въ лицето на своята дъщеря? Това може по три начина: 1-о като я възпитава прѣди всичко само за женидбата, 2). като я ожени само за богатство и 3) като я даде за жена на единъ развратникъ. Да захванемъ отъ първата точка и да кажемъ по една дума за всѣка отъ тѣхъ. И днесъ има много хора, които си въобразяватъ, че животътъ за жената е изгубенъ, ако тя не се омжи. Наистина, Богъ иска брака, но той още не е цѣлът на живота, а е само едно отъ сръдствата за достигането му. Жената има едно прѣдопрѣдѣление, което може да изпълни вѣнъ отъ брака и една цѣна, която може да добие и безъ него. Една неженена жена винаги ще бжде несравнено по-честита и много по-полезна отъ една жена лошо омжжена, и ние трѣбва да се радваме, че днесъ отворенитѣ кариери за жената сж все повече и повече многобройни. Бащи, мои слушатели, чрѣзъ възпитанието, що давате на дъщеритѣ си, дайте имъ да проумѣятъ, че трѣбва да могатъ сами да си набавятъ нуждитѣ и че тѣ сж за похвала, като не зависятъ отъ мъжа за своята кариера и, колкото по-малко ще бждатъ заставени да разчитатъ на брака за единъ полезенъ и щастливъ животъ, толкова повече ще сж сигурни да сполучатъ въ женидбата си, безъ да загубятъ нѣщо отъ честята си, като търсятъ да се омжатъ. Недѣйте оприличава дъщеритѣ си на тѣзи инсекти съ дългитѣ крака, които, слѣдъ като сж си оплѣли мръжата, чакатъ нетърпѣливо, коя муха ще кацне да се улови. Да третирашъ дъщеря си като паякъ това ще рече ли да я почиташъ?

Послѣ, не я омжжайте за богатство, но за единъ младъ достоенъ за нея. Ако той има некакви сръдства, толкова подобрѣ, но това чисто материално съображение да не бжде най-главното, защото има други и тѣ сж много, които трѣбва да вървятъ по-напрѣдъ. Никога женидбата не бива да бжде една сдѣлка, единъ договоръ, както между съдружници за експлоатацията на една стока. Какъ, дъщеря ви да е една стока! Азъ познавамъ много младежи бѣдни, но трудолюбви и пестеливи, чехъла на които не би могълъ да обърне единъ милионеръ при своя екипажъ и макаръ подгалванъ отъ всички! Негритѣ считатъ съвсѣмъ естествено да продаватъ дъщеритѣ си за петъ-шестъ гиздави волове, но въ нашитѣ цивилизовани страни да ги третираме така, ще каже да ги не почитаме съвсѣмъ.

И най-сетнѣ, не оставяйте тази многообична дъщеря, която ви е далъ Богъ, който единъ ще ви търси смѣтка; тази дъщеря, която вие въ сжщностъ искате да почитате, подъ никаква цѣна не я изоставяйте на нѣкой отъ нашитѣ модерни млади развратници, даже и когато би ви давалъ най-прѣкрасни обѣщания; даже ако би билъ готовъ слѣдъ годѣжа да отива всѣка недѣля подиръ дъщеря ви въ църква. Дъщеря ви нѣма вашата опитностъ и тя, вѣроятно, не подозира съвсѣмъ срамотитѣ, на които твърдѣ често се подлага нашата модерна младежъ. Вие трѣбва да я прѣдупрѣдите; вамъ се налага да я прѣдотвратите! Хиляди пжти по добрѣ е да не я омжжвате, отколкото да я дадете на такъвъ единъ нехранимайко! Ако вие се подадете на това изкушение, знайте, че злощастieto много скоро ще се струпа отгорѣ ви.

Како се помислятъ послѣдствията отъ такъвъ бракъ, като се размисли, какви физически и морални скверности тѣ криятъ, азъ казвамъ, че е прѣстѣпление да се насърчава той. Страшно нѣщо е да бждешъ убиецъ на собствената си дъщеря! Вие, бащи, които четете тѣзи редове, съгласни ли сте да бждете такива и вѣрвате ли, че, ако съдѣйствувате въ този смисълъ, вие давате доказателство на почитъ къмъ дъщеритѣ си? Такива бракове насърчаватъ и силно подържатъ неморалността въ нашитѣ страни; тѣ отчайватъ чиститѣ и честни младежи.

Но защо ни е честностъ и непорочностъ, думатъ си тѣзи младежи, щомъ тѣзи, които не сж като насъ, лесно взематъ за жена тази, която искатъ, когато пъкъ намъ не я даватъ, като че ли ние не струваме колкото тѣхъ.

А знаете ли, коя посока днесъ трѣбва да се поддържа като най-належаща? Тя е онази, споредъ която бацитѣ и майкитѣ се задължаватъ да даватъ дъщеритѣ си само на морални и добри младежи. И ако всички честни родители възприемѣха това задължение, въ кжсо врѣме ще видимъ да се въздигне морала въ нашата страна.

Най-послѣ, когато човѣкъ достигне до самия връхъ, когато той е дошълъ до вечерята на живота си и когато прѣгърбенъ отъ старостъ, той прави послѣдното усилие, може би понѣкога то да е най-тежкото за достигане до върха, Богъ, въ безграничитѣ източници на своята любовъ, му е приготвилъ послѣдния проява на ангелъ-пазителъ, най-грациозната отъ всички, а това е внучката му съ румѣни бузички, съ златни кадрички, съ своята грация и съ прѣлестната си наивностъ, която се доближава до него, туря пълната си ржчичка въ неговта набръчкана ржа и му помага да измине пжтя си. Внучката е купчината синъ минзухаръ на единъ връхъ; тя е пурпуровия лжчъ на залѣзвацето слънце. Съ милата си усмивка или пъкъ съ нѣкаква неочаквана дума, безъ усилие сторена, тя го прави да забрави умората отъ пжтя.

Тѣзи малки сжщества, които като че ли сж паднали отъ резиденцията на ангелитѣ, иматъ очички, пълни съ небесна благодетъ, на които нѣщата тамъ горѣ тѣй имъ сж свойствени, че тѣ говорятъ на дѣда си за Бога, като да сж го видѣли. И тогава дѣдото усѣща, какъ неговата вѣра се възражда такава каквата е у дѣтето; силитѣ му постепенно се възвръщатъ и сжщия той, който намираше тежкъ живота, умекчава се, като държи на колѣнитѣ си туй ангелче, което му дава истински добри уроци... разбира се, като се смѣе... Ето защо внучката много често постига нѣща, които нито майката, нито сестрата, нито жената, нито дъщерята не сж добивали. И още по прѣлестно е това: тя, безъ да подозира, че е жена, играе тази роля прѣдъ дѣда си и, въ своята голѣма наивностъ, не си дава смѣтка за влиянието, което упражнява, а туй е именно причината на нейния успѣхъ и тѣкмо туй, що обезоржжава дѣдото.

Мисионеритѣ разказватъ исторiята на една млада индианка, внучка на единъ войнственъ началникъ, която често моляла дѣда си да се откаже да воюва, а при все това той си продължавалъ, понеже войната съставлявала неговия занаятъ, неговия животъ. Единъ день дѣтето се поболело и послѣ умрѣло и тогава дѣдото, съкрушенъ отъ жалостъ, побързалъ да направи прѣдложения на неприятелитѣ за миръ и момиченцето, макаръ вече умрѣло, надѣляло надъ дѣда си.

Дѣди, които четете тѣзи редове, почитайте внучкитѣ си, ако щастиего ви ги е дало. Може би, той е послѣдниятъ подарѣкъ, който милостивия Богъ ви дарява тукъ на земята, неговия послѣденъ бѣлѣгъ на любовъ, неговата послѣдна за васъ усмивка. Подмладете се чрѣзъ тѣхъ, отмахнете бръчкитѣ си и най-вече слѣдете съ очи и съ сърце направлението, което тѣхното крѣхко розово прѣсче ви сочи и когато това малко прѣсче ви сочи небето, това е прѣстѣтъ Господенъ, който ви припомнюва вашата сждба, като ви показва мѣстото отвждъ гроба.

(Слѣдва)

Мнѣния и отзиви.

Георги Стояновъ.

Георги Пасаровъ и черковно-националното ни единство.

Въ прѣдишната наша статия, печатана на това мѣсто, изтъкнахме, че правото на привилегия на българското правителство и на българската църква да се застъпват за гражданскитѣ и религиозни нужди на българитѣ, кждѣто и да се намиратъ тѣ, е признато отъ два международни акта: Берлинския трактатъ и нашата Конституция. Доказахме още какво е постигнато отъ усилията на българското правителство и Българската екзархия за прилагането на чл. 62 отъ Берлинския договоръ въ Турската империя. Ала това не се е, види се, понавило на в. „Воля“, въ който г. Пасаровъ често работи съ перото си, та въ броя си отъ 20 априль т. г., вмѣсто да противопостави на нашитѣ официални данни възражения противни на тѣхъ, излѣзе да заяви, че ние съ „софизми и езуитски извѣртия“ се мчимъ да оправдаемъ „кривия пжтъ, по който сж трѣгнали синодалнитѣ старци, — разединението на черковата“.

Дължимъ на тази закачка на в. „Воля“ да заявимъ, че съ това, ще пишемъ, нѣмаме за цѣль нито нѣкого да оправдаваме, нито нѣкого да осждаме: стоимъ само на мисълта, че каузата, що защищаваме, е права, и че желателно е и г. Пасаровъ да дава на четцитѣ и слушателитѣ си такива „софизми и езуитски извѣртия“, каквито сж нашитѣ.

Слѣдъ тѣзи нѣколко думи, пристѣпяме да разгледаме още едно „възражение“ на г. Пасарова върху онази светотатственна мисълъ, що има за цѣль да „разедини“ българския народъ. Думата ни е за пдигнатия въпросъ по *схизмата*.

Ние тукъ не ще разглеждаме всички „доводи“ и „възражения“, че никоя помѣсна църква не признала извѣршеното на 17 септемврий 1872 г. въ Фенеръ велико прѣстѣпление противъ православната Христова църква. По този въпросъ се доста много писа; пкъ и „умному мало довлѣетъ“. Ще разгледаме и ще се помчимъ да оправдаемъ съ сжщитѣ „софизми и езуитски извѣртия“ каквито въ прѣдишната си статия вложихме, заглавието, което на слѣднитѣ редове даваме:

Българската държава признава ли националната ни църква за схизматическа.

До прѣди падането на второто българско царство подъ турския яремъ, историята ни казва, българската черковна самостоятелност се осрѣдоточавала въ Търновската патриаршия и Охридската архиепископия. Подиръ, обаче, покоряването на Балканския полуостровъ отъ османцитѣ, Цариградската патриаршия, която тогава, както и днесъ е била олицетворителка на елинския идеалъ, посредствомъ турцитѣ и сановницитѣ гърци на турска служба успѣ прѣзъ 1393 г. да унищожи Търново като центъръ на черковната ни самостоятелност за сѣверна България, а прѣзъ 1767 г. и Охридската архиепископия. Но поради пробуждането на националното ни съзнание и вслѣдствие користлюбieto на грѣцкото духовенство, прѣзъ 1858 г. се почна опоритата и продължителна борба противъ Цариградската патриаршия за самостоятелна българска църква. Тази борба се почна най-напрѣдъ отъ прѣдставителитѣ на сѣверна и южна България, свикани отъ патриаршията, за да зематъ участие въ събора, който ималъ за цѣль да изработи устава за водене черковно-народнитѣ работи: нейни и на подвѣдомственитѣ ѝ епархии. Тѣзи прѣдставители подали прѣзъ м. декемврий на сжщата 1858 г. прошение, съ което искали да

се назначаватъ въ епархиитѣ, които се населяватъ отъ българи, владици тѣхни сънародници, като прѣдварително се избиратъ отъ духовенството и отъ първенцитѣ-миряни на епархията. Ала грѣцката патриаршия отрекла да удовлетвори това скромно и законно искане на българитѣ и борбата се почнала. Какъ по-нататкъ е водена тази борба за самостоятелна българска църква, това е извѣстно всѣкому. Намѣси се най-сетнѣ турското правителство, което съ фермана отъ 27 февруарий 1870 г. учрѣди Българската екзархия. Цариградската, обаче, патриаршия, която чрѣзъ гражданската турска власть бѣ подчинила Българската църква, отрече да признае този актъ на сжщата власть, не призна Екзархията и на 17 септемврий 1872 г. прогласи българитѣ за чужди на православна църква, за *схизматици*.

И до день днешенъ нито българската църква, нито българскиятъ народъ отсамъ и отвѣдъ Рила и Родопитѣ не приеха да се самоубиятъ религиозно, както се признаятъ за схизматици. Това църквата подчерта въ посланията си и декларациитѣ си до автокефалнитѣ църкви по схизмата, а подчерта го и въ Екзархийския уставъ отъ 14 май 1871 год., въ чл. 1 на който събралиятъ се въ Цариградъ нашъ черковно народенъ съборъ вложи, че „самоуправляемата православна българска църква, подъ име Екзархия“ е „членъ неотдѣленъ отъ Едината Света Соборна и Апостолска църква“. Понататкъ — въ освободената българска земя — народътъ чрѣзъ чл. 39 отъ конституцията заяви, че той не се признава за схизматически, защото чрѣзъ св. си Синодъ царството *схранява единството си съ Великата Възточна църква*“.

Ала Цариградската патриаршия все още настоява на антиканоничното си рѣшение за прогласяване българитѣ за схизматици. По силата на това свое рѣшение тя държи въ епархии, дѣто има български митрополити, ней подвѣдомствени владици съ всички институции, що сж на тѣзи архиереи нужни за упражняване дадената имъ власть. Това поведение на патриаршията гъ неосвободенитѣ български земи е понятно отъ много страни; то най-много се поддържа отъ турската власть, която не иска да види въ Македония и Одринско компактното българско население подъ вѣдомството на една своя духовна власть. Не тѣй, обаче, стои работата съ свободното и *независимо* българско царство.

Кога заседаваше Берлинския конгресъ гърцитѣ отъ Пловдивския санджакъ, отъ Солунъ и отъ Варна, както и комитета на грѣцкитѣ силоско (въ Цариградъ,¹⁾ бѣха подали протести, за да се не присъединяватъ сънародницитѣ имъ къмъ България, защото българитѣ били малцинство и варвари. Такива протести до конгреса имаше и отъ иновѣрнитѣ народности, които имаха огнищата си въ земитѣ, що щѣха да образуватъ новото българско княжество. Протеститѣ на гърцитѣ били подкрѣпени отъ прѣдставителитѣ на Англия, ала, кога дошло редъ да се говори за различието на вѣрата между рекламаторитѣ и българитѣ, прѣнията се извѣршили само съ една направена отъ княза Горчакова бѣлѣжка²⁾: *Колкото за религиозния въпросъ, за който намѣкна лордъ Салмзбури, Непоза Съплостъ князь Горчаковъ забѣлѣжи, че нѣма никакво религиозно размислие въ основата мѣжду цѣцката патриаршия и българската екзархия*. Други прѣния по този въпросъ не сж станали никакви, па и по станалитѣ никакво рѣшение не е земено. Възползувана, обаче, отъ васалството на бившото българско княжество, и закриляна отъ турското правителство, Цариградската патриаршия по силата на „Ороса“ ѝ отъ

¹⁾ Вжъ „Ц. в.“ 1907 год. броеве 12 и 13, статия „Исканията на грѣцката патриаршия и конституцията“ Бѣл. на редак.

²⁾ Вжъ, сжщата статия. Бѣл. на редак.

17 септември 1872 г., продължаваше до скоро време да изпраща подвѣдомствени ней архиереи въ България, за да светителствуватъ въ епархии, управлявани отъ български архиереи. Обидата отъ това дѣйствиe на патриаршията бѣ двойна, защото отъ една страна тя обиждаше националната ни църква, а отъ друга—българската държава. При назначаването на владичитѣ си тя третираше България като *турски вилаетъ*. Патриаршията опрѣдѣляше бѣдация за една отъ епархитѣ въ свободната България архиерей, снабдяваше го съ султанския бератъ и на новото му мѣстоназначение го изпращаше съ турски паспортъ. На българското правителство се съобщаваше това назначение само за *свѣдѣние*, — нѣщо което често ставаше съ една проста визита въ дипломатическото ни агенство у Цариградъ, за да земе новоназначения владика прѣпорчителен писмо до прѣдставителя на гражданската властъ въ града, дѣто ще светителствува. Но най-чудноватото и най-обидното за Българската държава бѣ това, дѣто тѣзи грѣцки владичи управляваха епархитѣ си безъ никакъв контролъ отъ страна на правителството и безъ никакъв законъ. Съ една рѣчь Фернеръ бѣ създаде и натрапилъ въ България некакви *духовни капитулации*, кога останали ни по наслѣдство отъ турция капитулации бѣха на пѣтъ да се прѣмахнатъ.

Но можеше ли и трѣбваше ли България да създаде закони и контролъ за грѣцкитѣ въ България владичи и смѣсенитѣ при тѣхъ свѣти? На този въпросъ ще се помъчимъ да отговоримъ.

Прѣзъ лѣтото на 1906 година стана въ България паметното антигрѣцко движение, което се почна на 3 юни с. г. съ недопускането на новоназначения грѣцки владика Неофитосъ да слѣзе въ Варна. Движението по-нататкъ се изроди въ изтъпления, които цѣлата наша преса осжди, и за които опозиционитѣ депутати бѣха намѣрили косъ, за да атакуватъ правителството или че не прѣдвзело, или че самъ то създаде изтъпленията. Депутатъ въ тогавашното Народно събрание бѣ и г. Пасаровъ, който, като опозиционеръ на правителството (бѣше по политически убѣждения още цанковистъ) въ рѣчьта си по отговора на Тронното слово, произнесена на 29 октомври 1906 година (гл. стеногр. дневници на XIII о. н. с. IV р. с., V заседание, стр. 59 и 60), критикувайки дѣйствиата на правителството на покойния Петковъ по вжтрѣшната политика, казва на едно мѣсто за грѣцкитѣ владичи слѣдното: *По силата на нашата Конституция, — не отивамъ въ Берлинския трактатъ, защото той проповѣдва вѣротърпимостъ -- и по силата на нашата гражданска процедура и други закони, патриаршията у насъ може да има свое вѣдомство, може слѣдователно тя да изпрати свои владичи*. Намира по-нататкъ г. Пасаровъ на правителството право, че не допуснало Неофитоса въ Варна, защото билъ чуждъ поданикъ, и защото назначението му не било санкционирано съ Княжеския указъ, „*обаче правителството трѣбва да отиде по нататкъ и съ едно законоположение да уреди този въпросъ*“³⁾.

Да разгледаме двѣтъ положения, за които г. Пасаровъ държа въ Народното събрание рѣчь въ полза на патриаршията да има тя въ свободна България своя независима православна църква при съществуването на православна българска църква. Отъ тукъ ще се доиде до заключението и може ли да се уреди въпросътъ за грѣцкитѣ владичи и черковни общини съ законъ, и, ако има такъвъ, който да санкционира грѣцкитѣ духовни сѣдилища въ България, не е ли той антиканониченъ и противоконституционенъ.

³⁾ Вижъ „Ц. в.“ 1907 г., брой 46, статия „Изяви и мисли по важни въпроси“ *Бъл. на редакц.*

Първото положение на г. Пасарова е, че по силата на Берлинския трактатъ патриаршията „може да има свое вѣдомство, може, слѣдователно, тя да изпрати свои владичи“, разбира се, въ България, защото този трактатъ „проповѣдва вѣротърпимостъ“. Че рѣчениятъ договоръ не само проповѣдва вѣротърпимостъ, но и задължава Българското царство да даде свобода за изпълнението на всички вѣроизповѣдания, е вѣрно, защото въ алинея втора на чл. 5 е казано: „свободата и изпълнението обрядитѣ на всички вѣроизповѣдания е гарантирано за всички български поданци, сжщо така и за чужденцитѣ, и никаква спѣнка не може да се прави било за иерархическото устройство на разнитѣ общини, било за отношенията имъ съ тѣхнитѣ духовни началници“. Да се вади, обаче, отъ това заключение, че Берлинскиятъ конгресъ призналъ правото на грѣцката патриаршия да има въ България свои владичи и прѣдвидѣнитѣ по канонитѣ институции при тѣхъ, е не само погрѣшно, но и много смѣло, защото самитѣ протоколи на този конгресъ, па и цитирания членъ отъ договора, не говорятъ за раси, *) за езикъ и за малцинства, а опрѣдѣлятъ само основитѣ на публичното право въ Царството, или съ други думи, задължаватъ българската държава да прогласи равенство за поданцитѣ си безъ разлика на племеностъ, както и свобода на изповѣданията. Това се подкрѣпя и отъ прѣдшествующата алинея на сжщия чл. 5, подиръ която непосредствено слѣдва алинея втора. Въ тази алинея не се говори нито за племеностъ, нито за малцинство, не се говори и за схизматици или за православни патриаршисти, а е казано само, че „различието на религиознитѣ вѣрвания и на изповѣданията не може да се противопостави никому като причина да бѣде изключенъ, или да бѣде счетенъ неспособенъ да се ползува съ граждански и политически права, да бѣде дспустнатъ до публични длѣжности, чинове и почести, или да упражнява разни професии и индустрии, дѣто и да бѣде“.

(Слѣдва)

КНИЖНИНА.

Свещ. Ал. Ив. Стояновъ.

Вразумиль се.

(Разказъ).

Приятна майска утринъ. Природата празнично прѣмѣнена. Зелено-кадифената мантия на земята бѣ изпѣстрена съ гиздави, чудно нашарени благоуханни цвѣтове. Бистри поточета радостно шумѣха изъ джбравитѣ, а тамъ, между клонетѣ на разцѣфтлитѣ дървета, скромниятъ пѣвецъ съ кафено-пепеляво облѣкло кършеше дивнитѣ си пѣсни. Неговитѣ пѣсни, като че ли бѣха продължителенъ разказъ къмъ Оногова, Който бди отъ вишнето небе, — разказваше той на свѣтовния Творецъ, ту съ радостъ, ту съ тѣга, онова що ставаше долу на земята.

По единъ пѣтъ вървятъ двама странници. Много пѣтъ вече бѣха изминали тѣ и за много нѣща говорѣха. Най-послѣ, по-стариятъ каза:

„Стига, другарю! Наприказвахме се ние съ тебъ. Да ти се открия, какъвъ бѣхъ азъ. Хулитель бѣхъ азъ ча светата православна църква, много се надсмивахъ надъ нея, много я ругаяхъ, окаяни! Но потърси ме Господъ съ милостъта Си и не ме остави да загина вънъ отъ църквата. Ето какъ бѣше това.“

⁴⁾ Вижъ „Ц. в.“ год. 1907, броеве 10 и 11 статия „Грѣцката патриаршия и истината. *Бъл. на редакц.*“

„Добри християни бѣхме ние, държехме бащината си вѣра. Както у всѣха православна църква, тъй и у дома се пазѣха хубавитѣ християнски обичаи; имаме красивичкъ малкъ иконостасъ. Но лукави люде посѣха въ мене сѣмето на злото и раздора, хвърлиха въ мрака на заблудата бѣдната ми душа. Мирътъ въ душата ми се смути, наруши се мирътъ въ къщата ни. Нова вѣра ми сочеха, искаха отъ мене да се откажа отъ вѣрата на нашитѣ дѣди и прадѣди, да отстъпя отъ църквата, въ която съмъ роденъ, кръстенъ и отхраненъ. Бори се много клѣтата ми душа и най-сетнѣ . . . плѣвелитѣ задушиха чистата пшеница — азъ трѣгнахъ по тѣхния пжтъ. Почнахъ да се надсвивамъ и гавря съ старата си майка, царство ѝ небесно, когато тя колѣничила се молѣше прѣдъ образа на Небесната Закрилица; не обръщахъ азъ внимание на нейното благоговѣние прѣдъ ветия ликъ, нито на сълзитѣ, що придружаваха горещата ѝ молитва. Но заблудената ми душа отиде по далечъ въ озлобението си: чухъ азъ веднѣжъ, че майка ми се молѣше: „Майко Пресвета Богородице, спаси моя синъ, не оставяй го да погине!“ О, защо тогава грѣмъ не строши клѣтитѣ ми ржцѣ! Прѣдъ умолителнитѣ иконе на майка ми и жена ми съ диви кръсци и мръсни хули азъ строшихъ хубавия иконостасъ, захвърлихъ нѣкъдѣ и икони и кандило, и заповѣдахъ — да не виждамъ вече това въ къщата си. Бѣдната ми майка не можа да понесе това: отъ срамъ и тжга тя се поболѣ и скоро напусна лъжовниятъ свѣтъ. Останахме сами съ жена си, петнайсетъ годишния ни синъ Петъръ и осемгодишното ни момиченце Милка. Отгдѣ и какъ дойде това не зная, но не много слѣдъ майчината ми смъртъ, Петърчо изумѣ. Водихъ го и по лѣкари и по болници, но отнигдѣ помощъ. Година се мжчи горкиятъ. Най-послѣ намѣрихме го една нощъ удавенъ въ кладенеца Наказание! Оттогава вдигна се мирътъ отъ дома. Жена ми почна да ми надумва, че това е Божие наказание, защото съмъ напусналъ бащината си вѣра. Азъ я наричахъ дива, простачка, суевѣрка. Псувни и караници всѣки денъ. Но не се вразумѣвахъ. Както е казано и въ Евангелието: огрубѣло сърдцето ми, така че и „съ ушитѣ си мжно чувахъ, и читѣ си бѣхъ затворилъ“, та не виждахъ, какъ Господъ изцѣлява ония, що се обръщаха къмъ Него. Година слѣдъ като загубихъ сина си Петра, ненадѣйно се разболѣ и момиченцето ми Милка. Дълго болдува то; много лѣкари го гледаха и цѣриха, — вѣхне родичката. Съвсѣмъ отпадна. Мжчи се горкичкото въ кривачето си. Виждахъ — малко му оставаше още да живѣе. Всичката ми радостъ, моята надежда угасна. Като замаянъ станахъ, не знаяхъ ни дѣ ходя, ни що правя. Убитъ духомъ, съ натегнала глава, връщамъ се една вечеръ въ къщи. Тихичко отварямъ вратата и безнадежно надниквамъ въ стаята на болното. А тамъ, на стѣната, дѣто бѣше иконостасътъ, що азъ строшихъ видѣхъ окачена иконата на Божията Майка. Малко кандилце блѣдно освѣтяваше светиятъ образъ. Долу, колѣничила прѣдъ иконата, жена ми проливаше сълзи и шѣпнѣше молитва. Вцѣпенъ, съ широко отворени очи, азъ се спрѣхъ на прага. Като свърши молитвата си, полека жена ми се изправи и, като ме изгледа съ единъ отчаянъ, но многозначителенъ погледъ, каза ми тихо, но строго:

„Взехъ я отъ църквата. Изпжди ме, убий ме, ако щѣшъ, . . . ти уби всички, убий и мене. Не мога вече. . . Тя ми е надеждата“. . . И прѣзъ сълзи погледна светия ликъ.

Тя думи, този погледъ пронизаха сърдцето ми и, тамъ, въ дълбината на душата ми се разтърси нѣщо и силно заби. Нищо не можахъ да ѝ отговоря, гласътъ се спрѣ въ гърлото ми. Трепетно доближихъ до леглото на болното. Горкичкото вперило бѣ погледъ въ светата

икона. Все като я гледаше прошпна съ слабиятъ си гласецъ:

„Татко занеси ме по-близо до Нея . . . Тя ме вика. . . Света Богородичка“. . .

Сълзи бликнаха отъ читѣ ми. Прѣдпазливо взехъ болното си дѣтенце на ржцѣ, то ови сухитѣ си ржцици около врата ми, а главичката му. . . така — увисна.

Прѣсвета Богородице, спаси насъ! — изтрѣгна се викъ отъ гърдитѣ ми, прѣвъ слѣдъ онзи фаталенъ день. Паднахъ на колѣнитѣ прѣдъ светия образъ, като стискахъ въ обятията си милата рожба. „Майко милостива, запази дѣтенцето ми, не ми го отнемай, шѣпнѣхъ азъ и сълзи порой течаха отъ читѣ ми и мокрѣха блѣдото му челце.

„Царице Небесна, подари ни дѣтенцето“, умолително зариди измжчената ми жена и коленичи редомъ до мене.

Дълго се молихме ние прѣдъ образа на Прѣчислата Божя Майка, и много сълзи пролѣхме.

„Татко! — изведнажъ заговори момиченцето ми, „занеси ме. . . да си легна. . . искамъ да спя“.

Радостни сълзи замѣниха сълзитѣ на тжгата и отчаянието: у мене проигра надеждата, че Тя ще ге спаси. Прѣзъ нощта Милка спа спокойно. Блудниятъ синъ съ сълзи изми грѣха си и омиловиви Божата Майка, ходатайката прѣдъ Сина Си за грѣшнитѣ човѣци. Слѣдъ три дни на малката стана по-добрѣ и не слѣдъ много съвършено оздравѣ.

Отъ благодарностъ ние съ жена си и щерка си отслужихме молебень прѣдъ иконата на Божата Майка въ нашата църква. . . Сега азъ имамъ вече внуци.

Неизповѣдими сж Божитѣ пжтица, другарю, и наказва и милва Той, за да вразуми заблудения човѣкъ“.

Славейтъ все възнасяше пѣснитѣ си къмъ небето, все по-хубави, по дивни.

с. Вълчедръмъ, априль 1912 год.

Външенъ прѣгледъ.

Гръцката патриаршия. (Мемоаритѣ на гръцкитѣ митрополити въ Янина, Битоля и Солунъ до министра на вжтрѣшнитѣ работи; оплаквания на гръцкитѣ общини и културни дружества до сжщия министър). Прѣзъ мѣсець мартъ турския министъръ на вжтрѣшнитѣ работи на чело на една реформенна комисиия трѣгна да обикаля европейскитѣ вилаети въ Турция. Гръцкитѣ митрополити въ вилаетскитѣ седалища — Янина, Битоля и Солунъ — изпользваха съ тактъ и вѣщина случая; изпользваха го сжщо тъй и гръцкитѣ общини и гръцкитѣ културни дружества и политически съюзи. Митрополититѣ отъ споменатитѣ три града подали отъ име на всички гръцки митрополити и общини въ вилаетитѣ мемоари на министра; общинитѣ и културнитѣ дружества му подали прошения. Гръцкиятъ политически съюзъ въ Солунъ му вржчилъ мемоаръ. Особено сж остри по истинитѣ, които изнасятъ, мемоаритѣ на янинския митрополитъ и на солунския гръцки политически съюзъ. Като критикува остро конституционния режимъ и като доказва, че конституция нѣма за вилаетитѣ, янинскиятъ митрополитъ иска отъ име на всички гръцки общини въ Епиръ автономни административни права за гърцитѣ. Исканията на гръцкото население излага въ 12 точки. Като изтъква, че най-голѣма рана въ страната е липса на обществена сигорностъ и че всички вземани досега мѣрки, за да се гарантира тази сигорностъ, сж остали безплодни, иска да се повѣри жандармерията на мѣстното гръцко население, като и полицейскитѣ офицери бждатъ гърци. Ала додѣто стане тази реформа, да се раздадатъ, подъ

отговорността на селските кметове, известно число пушки на населението, за да се пази отъ насилията на турци. Понеже $\frac{3}{4}$ отъ населението въ вилаета говори гръцки, да се допусне гръцкиятъ езикъ, като официаленъ; въ правосъдието и въ администрацията. Като иска това въ име на правосъдието и на равенството, настоява за напредъ всички официални разпоредби да се печататъ на гръцки и турски. По-нататкъ иска да се прѣмахне завинаги ошура, да се направятъ пѣтица, каквито нѣма дори между градъ и градъ; да се свържатъ градоветъ съ желѣзници; да се прѣмахне разбойничеството; да се прѣмахне чифликството, като се възвърнатъ на селянитѣ отнетитѣ имъ насилствено земи; да прѣстанатъ насилията въ изборитѣ и неправдитѣ въ разпрѣдѣлата на секциитѣ, като тази: 259 избиратели турци да образуватъ една изборна секция, а 750 гърци избиратели се оставятъ безъ секция; да се назначаватъ на важнитѣ длѣжности въ вилаетската, мотесарифска и каазалиска управа гърци; да прѣстанатъ лошитѣ условия, въ които сж поставени християнитѣ войници и които ги принуждаватъ да дезертиратъ и да обезлюдватъ селата, като лишаватъ послѣднитѣ отъ най-здравитѣ сили, на които трѣбва да се базира благуванѣто въ страната; да не се слушатъ клеветитѣ на мюсулманскитѣ първенци, врагове на всѣка конституция и свобода, срѣщо гърцитѣ, като прѣстанатъ да се гонятъ, биятъ, изтезаватъ и трепатъ гърцитѣ, като лица опасни за държавата; да прѣстане и закрилата на ромѣнската пропаганда, която гони да откъсне жителитѣ отъ Патриаршията и отъ гръцкия народъ.

Ако конституциониятъ режимъ, казва въ заключение, се счита за единственъ, който може да осигури напредъка, това се длѣжи единствено на свободата, която има всѣки гражданинъ да изказва свободно мислитѣ си. „Равенството гражданско и политическо и справедливостта не трѣбва да останатъ мъртви букви, но да се проявяватъ въ всички дѣла на правителството. Това до днесъ не е станало, защото началата на равенството никога не сж прилагани вънъ отъ мусулманскитѣ народности“.

Въ сжщия духъ сж и мемоаритѣ на битолския и солунски митрополити. Първиятъ почва мемоаритѣ си тъй. . . „Вашата обиколка ми налага длѣга, основанъ върху убѣдението, че азъ ще спомогна на вашитѣ мисли, като ви прѣдставя нѣколко размишления върху положението на вилаета. Азъ длѣжа да сторя това и като духовенъ шефъ на Пелагонийката епархия и като прѣдставителъ на административния съвѣтъ и прѣдъ валията на другитѣ митрополити, които, чрѣзъ моето посрѣдство, се обръщатъ до административнитѣ власти по въпроси, които се отнасятъ до респективнитѣ имъ епархии“.

Мемуаритѣ и прошенията сж придружени съ списъци, въ които конкретно сж изложени доказателства за насилията, неправдитѣ, незаконията и убийствата. Когато родостолския епископъ поднесълъ отъ име на солунския митрополитъ мемоара, министрътъ Хаджи Адилъ бей извикалъ ядовито, че такива оплаквания срѣщо държавнитѣ чиновници сж нетърпими. Епископътъ заблѣжилъ, че въ мемоара нѣма помѣстено нѣщо, за което да нѣма стотина доказателства. Щомъ министрътъ пожелае, веднага ще му се докаже всичко. Особено недоволенъ билъ министрътъ отъ мемоара на гръцкия солунски политически съюзъ. Отредениятъ отъ министра чиновникъ, слѣдъ като провѣрилъ, че съюзътъ е легаленъ, поискалъ доказателства въ подкрѣпа на „клеветническия документъ“. Прѣдседателтъ на съюза заявилъ, че е готовъ да му прѣдстави длѣгъ списъкъ на конкретни факти.

Д.

Извлечения изъ писма и дописки.

Клетвата е обозначена. Пише ни отъ 3 май по „клетвата“ Н. Благоговѣйство свещ. П. Франговъ отъ с. Бѣла-Черкова слѣдното: На 27 априлъ тази година, като слушателъ присѣдствувахъ въ павликенското Мирово сѣдилище, когато се разглеждаха дѣла. Въ това време се извършиха нѣколко клетви отъ сѣдята съгласно новия законъ. Когато излѣзохъ вънъ въ коридора между публиката станаха тѣзи блѣжки: „Абе сега клетвата е по безстрашна, нали нѣма да цалуваме евангелие и кръстъ и не ме заклева свещеникъ“. Тѣжно впечатление ми направи тоя разговоръ. Дѣйствително клетвата се обознача. Православниятъ християнинъ знае по традиции, че кога се намира прѣдъ евангелие и кръстъ, тогава се явява въ заклелия се страхъ и почетъ къмъ справедливостта; тогава си прави изповѣдь прѣдъ духовното лице за истинността. Може би, нѣкой да ме обвини и каже: нали е свещеникъ, така ще говори за интереса си. Не, никакъвъ интересъ не ме привлича да говоря това. Азъ не живѣя въ центъра на нѣкои сѣдилища и не извършвамъ никакви почти клетви. Но длѣжа да изкажа, що съмъ чулъ по въпроса за клетвата. Добръ би било да си останѣше клетвата по стария законъ, т. е. да се произнася отъ духовни лица. Не трѣбваше г. министрътъ на правосъдието да отива толкова бързо напредъ, защото остана междуна въ закона. По рано бѣхъ се изказалъ въ „Цър. Вѣстникъ“ бр. 49 отъ 10 декемврий 1911 година по закона за празниците, че когато се правятъ закони отнасящи се до религията и църквата, непрѣменно трѣбва правителството да е *въ хармония съ св. Синодъ и да вземе съгласието му*, което е необходимо въ такива случаи, какъвто е въпроса за клетвата. Нашиятъ народъ е православенъ, религиозенъ. Той вѣрва въ божие мѣздовѣздание. Тази вѣра го крѣпи.

25 годишно свещенствование. Н. Благоговѣйство свещеникъ К. Т. Инджовъ отъ г. Ямболъ изпраща чрѣзъ посрѣдството на свой събратъ слѣдното съ молба да му се даде мѣсто:

На 29 юни т. г. свещеникъ В. Г. Върбановъ отъ К. Агачъ, както се уча, ще отпразднува 25 годишнината на свещеническата си дѣйностъ. Той е роденъ въ 1865 г. 4 октомврий. Ржкоположенъ въ свещенически санъ на 29 юний 1887 г., изпратенъ за такъвъ въ с. Турбѣлжкѣй, до брѣгътъ на Бѣлото море, вмѣсто К. Агачъ, за дѣто и слѣдвалъ и свършилъ одринското екархийско свещеническо училище.

На 23 септемврий 1889 година се върна въ К. Агачъ за енорийски свещеникъ, дѣто е и досега. Той е заемалъ тѣзи длѣжности: 1) Освѣнъ енорийски свещеникъ, е билъ писаръ на Архиерейския намѣстникъ; 2) двѣ години е билъ Архиерейски намѣстникъ; 3) четири години — основенъ учителъ и двѣ години класенъ; 4) единадесетъ години подъ редъ е билъ училищенъ настоятелъ въ К. Агачъ; 5) двѣ години прѣдседателъ на градското читалище „Развитие“; 6) прѣдседателъ на Културно-економическото дружество К. Агачъ; 7) прѣдседателъ на популярната банка въ сжщия градъ; и 8) постоянно е билъ избранъ за делегатъ въ годишното епархийско събрание.

»»»

Църковно-обществена лѣтопись.

Назначена комисия. Въ едно отъ послѣднитѣ си заседания св. Синодъ е назначилъ четиричленна комисия, която да изучи духовнитѣ сѣдилища и даде миѣние

върху прѣобразуваніята, които биха могли да се внесатъ въ тѣхъ. За членове на комисията сж назначени двѣ духовни лица, Н. Високопрѣподобие архимандритъ Макарий, синоденъ протосингелъ, и Н. Благоговѣйство свещ. Д-ръ Ст. Цанковъ, началникъ на синодния учебенъ отдѣлъ, и двама миряни, г. Марко Д. Балабановъ и адвоката г. Ив. Георгиевъ.

Храмъ Св. Царь Борисъ. Прѣди двѣ недѣли въ г. Шуменъ е станало жодъ прѣдседателството на Н. Високопрѣосвещенство св. Варненския и Прѣславски митрополитъ г. Симеонъ отъ благочестивитѣ шуменски граждани събрание, въ което се взело рѣшение да се построи въ града новъ храмъ въ паметъ на Св. Царь Борисъ. Новиятъ храмъ ще бжде катедраленъ въ г. Шуменъ и, като такъвъ, ще наслѣди всички канонични права на сегашния катедраленъ храмъ. Въ събранието се открила подписка. Всички присѣтствуващи въ събранието на чело съ Високопрѣосвещения митрополитъ подписали помощи за храма. Рѣшило се подписката да се продължи отъ комисии. Въ цѣлия градъ ще се съставятъ толкова комисии, колко енории има.

Църковно-пѣвческото училище. Изпититѣ въ Църковно-пѣвческото училище въ Бачковския манастиръ ще почнатъ на 5-и юний и ще траятъ три дни.

Подаренъ кръстъ. Познатиятъ софийски търговецъ г. Душко Рашковъ, движимъ отъ чувство на благочестие и признателностъ, е подарилъ на храма св. Александъръ Невски единъ изященъ сребро-позлатенъ напрѣстоленъ кръстъ.

Тенденциозни съобщения. Нѣкои столични вѣстници сж станали каналъ на невѣренъ слухъ—писаха, че св. Синодъ съ окръжно писмо до епархийскитѣ архiereи билъ лишилъ отъ право да избиратъ и да бждатъ избирани свещеницитѣ, които участвуватъ въ свещенишкия съюзъ. Нищо вѣрно въ това съобщение. Св. Синодъ нито рѣшение подобно е вземалъ, нито окръжно съ подобно съдържание е издавалъ. Остава вѣстниците, които дадоха мѣсто на слуха, да поканатъ заблудилитѣ ги да напечататъ окръжното, за което тенденциозно ги подвели.

Ярловско църковно настоятелство

Обявление

№ 23

Съгласно одобрения протоколъ на н-ството, на 17 юний 1912 год. въ 3 часа слѣдъ пладнѣ въ канцеларията на Ярловското Общ. управление ще се произведе търгъ съ тайно малонадаване за отдаване на прѣдприемачъ постройката на ограда около църковния дворъ при църквата „Св. Недѣля“ въ с. Ярлово, която ще бжде построена на 180 погони метра дължина, $2\frac{1}{2}$ височина, и 50 с. м. ширина съ варовъ растворъ.

Материяла се доставя отъ настоятелството. Приблизителната стойностъ на прѣдприятието възлиза на 1800 лева или по 8 лв. на кубически метъръ зидерия.

Залогъ за участие въ търга е 90 лева въ пари или банково свидѣтелство.

Оферти ще се приематъ до 5 ч. послѣ обѣдъ. Желаящитѣ да взематъ участие въ търга трѣбва да се съобразятъ съ чл. 11—15 отъ закрна за общ. прѣдприятия. Подробнитѣ условия могатъ да се видятъ всѣки присѣтственъ день и часъ въ общ. канцелария.

с. Ярлово, Самоковска ок. 26 й май 1912 год.

Отъ Настоятелството.

Явузь-Деренско църковно настоятелство.

Обявление

№ 10

Понеже обявения за 24 априлъ и 21 того търгъ, за отдаване на прѣдприемачъ постройката на църква въ с. Явузь Дере, Ново-Загорска околия, не се състоя по неявяване на конкуренти, извѣстява се на интересующитѣ се, че на 5 идущий юний, въ 2 часа послѣ обѣдъ въ канцеларията на архiereйското намѣстничество въ гр. Кавакли, трети пжтъ ще се произведе търгъ за сжщата цѣль съ тайна конкуренция.

Исканиятъ залогъ е 5 % върху стойността на прѣдприятието, което възлиза на 12000 лева.

Чл. чл. 11—14 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия сж задължителни за конкурентитѣ.

Поемнитѣ условия могатъ да се видятъ всѣки присѣтственъ день и часъ въ канцеларията на намѣстничеството.

с. Явузь-Дере, 22 май 1912 год

Отъ Настоятелството.

Обявление

№ 10

Управлението на манастиря „Св. Никола“ при с. Калугерово, Т-Пазарджикска околия, обявява на интересующитѣ се лица, че ще отдава подъ наемъ на търгъ манастирската воденица, находяща се въ землището на с. Калугерово въ мѣстността на рѣка Тополница при манастиря.

Търга ще се произведе на 1 юли т. г. отъ 2 до 4 часа слѣдъ обѣдъ въ манастирската канцелария.

Тържнитѣ книжа могатъ да се виждатъ всѣки день въ манастирската канцелария.

Манастиръ „Св. Никола“, 1-и юний 1912 год.

1—1

Игуменъ Иеромонахъ Кирилъ.

Севлиевско Архиерейско Намѣстническо.

Обявление

№ 761

Севлиевското Архиерейско Намѣстничество явява, че на 16 юний т. г. ще се произведе въ канцеларията му търгъ съ тайно намаление отдаването на прѣдприемачъ постройката на църква въ в. с. Кръвеникъ, Севлиевска околия.

Стойността на прѣдприятието възлиза на 12500 лева, искания залогъ е 5%.

Смѣтката, плана и поемитѣ условия, могатъ да се видятъ всѣки день въ канцеларията на сжщото намѣстничество.

Прѣдприемачитѣ трѣбва да се съобразяватъ съ закона за търговетѣ. Оферти се приематъ до 5 часа послѣ обѣдъ. Контрактъ ще се склучи отъ наемателя съ църковното настоятелство.

гр. Севлиево, 12 май 1912 година.

И. Д. Севлиевски Архиерейски

Намѣстникъ: Свещ. Д. Сжбчевъ.

1—1

Обявление

№ 1704.

Съ рѣшение отъ 1 септември 1911 година, №60, Сливенский Епархийски Духовенъ Съвѣтъ низвергна отъ свещенически санъ саморазтригалия се свещеникъ Василь Тодоровъ родомъ отъ гр. Чирпанъ, бившъ Каялъ—деревени енарийски свещеникъ, Каваклийска духовна околия. Това рѣшение е потвърдено съ такова на Св. Синодъ отъ 10 мартъ тая година подъ № 47

гр. Сливенъ, 29 май 1912 година

Главенъ писарь Д. И. Бѣловъ.

1—1

II Балчикско Църковно Настоятелство.**Обявление**

Балчикското Църковно Настоятелство при храма „Св. Никола“ обявява, че дири ежедневенъ пѣвецъ съ 80 лева мѣсечна заплата.

Всѣки желающъ да заеме тая длъжностъ, трѣбва 1) да има силенъ и мелодиченъ гласъ и 2) да владѣе добръ църковния редъ.

Слѣдъ удобрението му отъ настоятелството, ще бжде назначенъ.

гр. Балчикъ, 25 май 1912 година.

Прѣдседателъ Свещеникъ: Н. Анастасовъ.

1—3

Църковно настоятелство при храма „Въведение Пр. Богородици“ въ гр. Ст. Загора.**Обявление**

№ 8

Църковното настоятелство при храма „Въведение Пр. Богородици“ въ гр. Ст. Загора обявява на интересующитѣ се, че II-та енория при сжщия храмъ отъ 10 мартъ т. г. е вакантна и че се дири лице свършило Духовна академия или семинария, което да заеме тази длъжностъ.

Кандидатътъ трѣбва да изпрати документитѣ си до св. Митрополия, а въ черквата да се яви 3—4 празника на пѣние и проповѣдь.

Прѣдпочита се кандидатъ, който има приятенъ и мелодиченъ гласъ, сжщо и добра проповѣдническа подготовка.

Църквата е една отъ най-уреденнтѣ, енорията е пълна и има благочестиво и добродѣтелно паство.

гр. Ст. Загора, 5 май 1912 год.

2—4

Отъ Настоятелството.**Обявление**

№ 11

Настоятелството при ц. „св. Димитрий“ въ гр. Свищовъ търси ежедневенъ пѣвецъ, който владѣе псалтикийното пѣние и се ползува съ приятенъ гласъ. Мѣсечна заплата 60 лева.—

2 V 1912 г.

2—3

Настоятелството.**Обявление**

№ 9

Църковното настоятелство на село Сланотрънъ, Видинска околия, обявява, че длъжността енорийски свещеникъ при църквата „Успѣние Пресв. Богородици“ е вакантна. Желаетитѣ да заематъ тази длъжностъ да прѣдставятъ нуждитѣ документи. Енорията се състои отъ 160 кжщи, съ население 900 души. Селото е разположено на единъ километръ далечъ отъ Дунава, поминъка на населението е земледѣлие и климата е блатистъ.

Село Сланотрънъ, 21 май 1912 год.

Отъ Настоятелството.

2—3

Извѣстие

Столичниятъ свещеникъ Н. Д. Крапчански, по случай пълнолѣтието на Н. Ц. Височество Князь Борисъ Търновски, е издалъ брошурка „Ноевиятъ ковчегъ“. Тя струва 20 ст. и се намира за проданъ у автора ѝ, ул. „Гривица“ (ючь-бунаръ), № 9.

2—3

Станчевъ-Ханско Църковно Настоятелство.**Обявление**

№ 20

Станчевъ-Ханското църковно настоятелство, Дръновска околия, съ настоящето си има честь да обяви на интересующитѣ се, че търга обявенъ съ обявление № 15, обнародвано въ „Църковенъ вѣстникъ“ бр. 20 и 21 за отдаване на прѣдприемачъ постройката на една камбанария и покриване църквата съ европейски керемиди; се отиѣнява за 25 юний т. г. при сжщитѣ условия.

с. Станчевъ-Ханъ, 28 май 1912 год.

Отъ Настоятелството.

1 1

Настоятелството на Бургазската Църква „Св. Св. Кирилъ и Методий“.**Обявление**

№ 18.

Длъжността първи (дѣсенъ) пѣвецъ при Бургазската катедрална църква „Св. Св. Кирилъ и Методий“ е вакантна.

Желаетитѣ да я заематъ да се яватъ лично, на лични разности, да прѣдставятъ документитѣ си и пѣятъ пробно. Кандидата да познава основно източното църковно пѣние, да има силенъ, свободенъ, мелодиченъ гласъ, и да е непороченъ въ живота си. Заплатата 100—120 лева мѣсечно.

Бургазъ, 26 май 1912 год.

Прѣдседателъ Протонерей К. Христовъ.

1—3

Печатница „День“ — София.